

8.12.2017

EOAK/6750/2016

Ratkaisija: Oikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Esittelijäneuvos Håkan Stoor

POTILAAN PYYNTÖ SIIRTYÄ TOISEEN PSYKIATRISEEN SAIRAALAAN ON KÄSITELTÄVÄ ASIANMUKAISESTI

1 KANTELU

Kantelija arvosteli Vanhan Vaasan sairaalan johtavaa lääkäriä siitä, että hänen pyyntönsä siirtyä Niuvanniemen sairaalaan Kuopioon on hylätty.

2 SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin Vanhan Vaasan sairaalan johtavan lääkärin selvitys. Sen liitteenä oli kantelijan hoitoa koskevat potilasasiakirjat vuodesta 2016.

Lisäksi käytössäni on ollut Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston samaa asiaa koskeva kanteluratkaisu 11.4.2017.

3 RATKAISU

Käsitykseni mukaan sairaalan siirtoasiassa tekemä ratkaisu ei ole lainvastainen. Kiinnitän kuitenkin huomiota eräisiin asian käsittelyyn liittyviin näkökohtiin (jälj. kohta 3.2).

3.1 Tapahtumista saatu selvitys

- - -

Kantelija on 17.2.2017 kannellut siirtoasiasta myös Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle, joka siirsi asian Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston käsiteltäväksi. Aluehallintoviraston 11.4.2017 antaman päätöksen mukaan kantelijan hoito Vanhan Vaasan sairaalassa on ollut lääketieteellisesti perusteltua ja asianmukaista. Sen vuoksi asia ei antanut aluehallintovirastolle aihetta toimenpiteisiin.

3.2 Sairaalasiirtoa koskevan asian käsittely

Yleisiä näkökohtia

Hoitoon määrätyn potilaan siirrosta toiseen sairaalaan ei ole erityisiä säännöksiä. Sijoitusta koskeva ratkaisu on luonteeltaan lääketieteellinen hoitopäätös, joka ei ole valituskelpoinen. Lakivaliokunta totesi mielenterveyslain muutoksen (383/1997) yhteydessä antamassaan lausunnossa, että valitusoikeuden rajausta perustuu siihen, että tällaiset ratkaisut ovat hoidon tarkoituksenmukaisuuteen liittyviä (LaVL 1/1997 vp).

Siirtoasian ratkaisulla voi kuitenkin olla suuri merkitys potilaalle ja hänen läheisilleen. Valtion mielisairaaloissa hoitoajat ovat usein huomattavan pitkiä ja sairaalat saattavat sijaita kaukana potilaan kotipaikkakunnalta. Lisäksi on otettava huomioon, että hoitoon määrätty potilaat ovat haavoittuvassa asemassa olevia henkilöitä, joiden kohdalla oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimukset korostuvat.

Tämän vuoksi siirtoasiaa koskevalle ratkaisulle on esitettävä asianmukaiset perustelut. Hyvät perustelut osoittavat, että asia on käsitelty asianmukaisesti ja että ratkaisu ei ole mielivaltaisen. Olen esimerkiksi maksusitoumuksia koskevassa ratkaisukäytännössäni katsonut kirjallisen päätöksen antamisen ja perustelemisen edesauttavan sitä, että asianosainen ymmärtää, miksi päätös on tietynsisältöinen, ja hän kykenee tällöin arvioimaan asiaa oikeudelliselta kannalta, vaikka lääkärin päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta (esim. oikeusasiamiehen päätös 4.2.2015, dnro 350/2014, www.oikeusasiamies.fi).

Mielestäni sairaalasiirtoa koskevan asian käsittelyssä olisi potilaan oikeusturvan kannalta perusteltua noudattaa samaa menettelyä kuin hoidon jatkamisen edellytysten arvioinnissa hoidon kestäessä (mielenterveyslain 12 d §). Hallituksen esityksen mukaan ”potilaan pyyntö ja siihen perustuva arvio tulee merkitä potilasasiakirjoihin. Jos arvioinnissa todettaisiin, että laissa säädetyt edellytykset ovat edelleen olemassa, tästä tulisi ilmoittaa potilaalle. Samalla hänelle tulisi ilmoittaa, että potilas voi tehdä hoidon jatkamisesta kantelun aluehallintovirastolle. Mikäli potilaan aiemmin tekemästä pyynnöstä on kulunut lyhyt aika, ja on ilmeistä, että muutosta potilaan tilassa ei ole tapahtunut, voidaan arvio jättää tekemättä. Tämäkin tulee merkitä perusteluineen potilasasiakirjoihin.” (HE 199/2013 vp, s. 29).

Suositan myös, että siirtoasian ratkaisun perustelut annetaan potilaalle kirjallisena, esimerkiksi otteena potilaskertomuksesta.

Tämän tapauksen arviointi

Kantelija oli yli vuoden ajan toistuvasti esittänyt toiveen päästä toiseen sairaalaan. Tämän vuoksi toivomukseen on mielestäni tullut suhtautua vakavasti. Potilasasiakirjojen mukaan asiasta onkin monta kertaa keskusteltu hänen kanssaan ja siitä on tehty merkinnät potilaskertomukseen. Perusteluista tehdyt merkinnät ovat kuitenkin niukkoja (esim. 11.5.2016: ”Keskustelussa potilaan siirtotoiveesta todettiin kyseessä olevan potilaan toive siirtymisestä toiseen sairaalaan, mutta siirrolle ei sinänsä ole todettavissa mitään kliinisiä perusteita”).

Sairaala on kuitenkin selvityksissään aluehallintovirastolle ja oikeusasiamiehelle esittänyt siirron epäämiselle asianmukaiset perustelut. Niiden ja aluehallintoviraston ratkaisun perusteella minulla ei ole aihetta epäillä, että sairaala olisi ylittänyt harkintavaltansa tai käyttänyt sitä väärin. Kiinnitän kuitenkin huomiota edellä esittämiini näkökohtiin siirtoasian käsittelystä.

4 TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.2 esittämäni ohjaavan käsityksen sairaalan tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän sinne jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Lähetän päätöksen myös tiedoksi Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle.